

Okul Öncesi Öğretmenlerinin İlkokula Hazırbulunuşluğa İlişkin Görüşleri

Pre-School Teachers' Opinion on Primary School Readiness

Tuğçe GÜZELYURT¹

Seher EROL²

Asya KAHRAMAN³

Leyla TEMEL⁴

Bişenk ŞAVLUK⁵

Geliş Tarihi: 23.07.2019

Kabul Tarihi: 01.11.2019

Yayınlanma Tarihi: 31.12.2019

Özet: 0-6 yaş çocuğun yaşam sürecinde büyük önem taşıyan kritik bir dönemdir. Bu dönemde çocukların alacakları eğitim, edinecekleri tecrübe yaşamın diğer yıllarını etkilemektedir. Bu sebeple okul öncesi eğitim kurumlarında ve ailede oluşturulacak olumlu bir temel çocuğun ilkokula hazırbulunuşluğunu etkileyecek önemli faktörler arasındadır. Çocuğun ilkokula geçiş sürecini desteklemek ve kalıcı bir eğitimden bahsedebilmek için çocukların yetenek, ilgi, ihtiyaç, eğilim ve çevre olanaklarını bilmek gerekmektedir. Okul öncesi öğretmenlerinin ilkokula hazırbulunuşluğa yönelik uyguladığı etkinlikler, çocuğun kazanması gereken beceriler hakkında bilgi sahibi olması önemli görülmektedir. Bu bilgiler doğrultusunda çalışmanın amacı, okul öncesi öğretmenlerinin ilkokula hazır bulunuşluğa yönelik hangi becerilerin kazandırılması ve hangi etkinliklerin uygulanması gerektiği konusunda görüşlerini belirlemektir. Araştırmanın katılımcı grubu 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Millî Eğitim Bakanlığına bağlı Şırnak ilin, Silopi ilçesinde okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan 36 okul öncesi öğretmeninden oluşmaktadır. Araştırmada veriler araştırmacılar tarafından oluşturulan görüşme formuyla toplanmıştır. Elde edilen veriler betimsel analiz tekniği ve içerik analizi tekniğiyle analiz edilmiştir. Sonuç olarak okul öncesi öğretmenlerinin ilkokula hazırbulunuşluğun öneminin farkında olduğu belirlenmiştir. Bununla birlikte öğretmenlerinin ilkokula hazırbulunuşluk için uyguladığı etkinliklerin çoğunlukla akademik başarıya yönelik olması, ilkokula hazırbulunuşluğun kapsamı konusunda yeterli bilgiye sahip olmadığını düşündürmektedir.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi eğitim, İlkokula hazırbulunuşluk, Öğretmen

Abstract: 0 to 6 years of age is a period of great importance for children. During this period the education and experience of children affects the other years of life. The positive foundation of preschool education institutions and family are important factors to affect the child's readiness. We need to know the children's capabilities, interests, needs, trends and Environmental opportunities to support the child's Primary School process and to talk about lasting education. Activities of pre-school teachers towards primary school readiness are important for the children to have knowledge about the skills he / she should acquire. The aim of the study is to determine which activities should be applied and what skills to gain by pre-school teachers ' according to student 's readiness. The study group consists of 36 teachers working in pre-school education institutions in Şırnak province Silopi district, which is affiliated to the Ministry of national education in 2018-2019 academic year. The data were collected in a interview form created by the researchers. The data were analyzed with descriptive analysis technique and content analysis technique. As a result, it was determined that pre-school teachers were aware of the importance of readiness. In addition, Teachers ' activities in primary school mostly aimed at academic success suggests that teachers are not equipped with the content of readiness.

Key Words: Preschool education, Primary school readiness, teacher

¹ Öğr. Gör. Şırnak Üniversitesi, Türkiye, tugce.guzelyurt@hotmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-6577-8257>

² Şırnak Üniversitesi, Türkiye, erol.nudem@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-4718-5335>

³ Şırnak Üniversitesi, Türkiye, asya.khrmn2121@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0003-2442-0694>

⁴ Şırnak Üniversitesi, Türkiye, temel.leyla8617@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0001-5795-6714>

⁵ Şırnak Üniversitesi, Türkiye, pahis0123456789@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-3555-9977>

Giriş

0-6 yaş çocuğun yaşam sürecinde büyük önem taşıyan kritik bir dönemdir. Bu dönemde çocukların alacakları eğitim, edinecekleri tecrübe yaşamın diğer yıllarını etkilemektedir. Bu sebeple okul öncesi eğitim kurumlarında ve ailede oluşturulacak olumlu bir temel çocuğun ilkokula hazırbulunuşluğunu etkileyecek önemli faktörler arasındadır (Koçyiğit, 2009; Oktay, 2000; Unutkan Polat, 2006). Hazırbulunuşluk daha önce yapılamayan becerinin yapılabilmesi için büyüme, olgunlanma ve öğrenme süreçleri sonunda ön yeterliliklerin kazanılmasıdır (Semenoğlu 2012). İlkokula hazırbulunuşluk ise, ilkokul birinci sınıfın gereklerini yapabilme gücüdür (Kahramanoğlu, Tirkayi ve Canpolat, 2015; Unutkan Polat, 2006).

Okula başlamak, çocukların yaşamında etkili olan süreçlerden biridir. İlkokul, çocukların ilk defa ev ortamından farklı bir ortamda ve yeni kişilerle sistemli bir eğitim aldıkları yerdir (Güler, 2012; Ülkü, 2007). Çocuklar, ilk defa kurallar dahilinde hareket etmek, öğretmenin yönergelerine uymak, akademik bilgiler (matematik, okuma-yazma vb.) öğrenmek gibi programlı bir yapı içindedir (Erkan ve Kırca, 2010). Bu bakımdan ilkokul, hayatın tamamında gerekli olacak temel becerilerin kazanıldığı eğitim sürecidir (Unutkan Polat, 2006). Unutkan Polat'a (2003) göre okul öncesi eğitim almamış çocuklar, almış çocuklara oranla ilkokul sürecinde daha çok zorlanmaktadır. Dinç'e (2013) göre okul öncesi eğitimden sonra birinci sınıfa giden çocukların uyum süreci daha kolay olmaktadır. Bu nedenle çocukların ilkokula başlamadan önce okul öncesi eğitim kurumlarında sistemli bir programa dahil olması gerekmektedir (Güler, 2012; Kahramanoğlu, Tiryaki ve Canpolat, 2015).

İlkokula hazırlık, sadece matematik ve çizgi çalışmaları olarak değerlendirilmemelidir. Okul öncesi dönem çocuğunun tüm gelişim alanlarının desteklediği sistemli çalışmaların tamamıdır. (Unutkan Polat, 2003). Bu sürecin desteklenmesinde temel görev okul öncesi öğretmenlerine düşmektedir Okul öncesi öğretmenlerinin çocuğun ilkokulda ihtiyaç duyacağı temel becerilerin alt becerilerini (dikkatini toplama, dinleme, anlama, kalem tutabilme, iletişim kurma, sorumluluk alma, özbakım becerilerini yerine getirme vb.) kazanmasını sağlamalıdır (Erdoğan, 2013). Bu nedenle okul öncesi öğretmenlerinin ilkokul için gerekli temel becerileri kazandırmada hangi becerileri desteklemesi gerektiğini ve bu becerileri hangi etkinliklerle sunması gerektiğini bilmesi gerekmektedir (Ural ve Ramazan, 2007; Yapıcı, 2004).

Çocuğun ilkokula hazır olabilmesi için okul öncesi öğretmenlerinin okul öncesi dönem özellikleri kadar ilkokulda gerekli becerileri de bilmesi gerekmektedir (Yoleri ve Tanış, 2014). Çocuğun okul öncesi eğitim alması ilkokula hazır olduğu anlamına gelmemektedir. Bununla birlikte çocuğun nitelikli ve ilkokul sürecine paralel becerilerin de kazandırıldığı bir eğitim alması gerekmektedir (Canbulat Kutluca ve Yıldızbaş, 2014). Bu durum okul öncesi öğretmenlerinin ilkokula hazır bulunuşluk sürecinde uygulanacak etkinlikler ve kazandırılacak beceriler yönünden yetkin olması gerekliliğini ortaya koymaktadır (Erbay, 2008).

Bu bilgiler doğrultusunda çalışmanın amacı okul öncesi öğretmenlerinin ilkokula hazırbulunuşluğa yönelik hangi becerilerin kazandırılması ve hangi etkinliklerin uygulanması gerektiği konusunda görüşlerini belirlemektir. Bu araştırma kapsamında ortaya konacak sonuçların göreve yeni başlayan okul öncesi öğretmenleriyle dezavantajlı bölgelerde çalışan okul öncesi öğretmenlerine rehber olması ve araştırmacıları özellikle dil gelişimi alanında dezavantajlı çocuklara yönelik yeni araştırmalar yapmaya teşvik etmesi yönünden katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu araştırmada aşağıdaki soruya yanıt aranmıştır.

1.Okul öncesi öğretmenlerinin ilkokula hazırbulunuşluk sürecine ilişkin bilgi düzeyleri nedir?

Yöntem

Araştırma Modeli

Okul öncesi öğretmenlerinin ilkokula hazırbulunuşluğa yönelik görüşleri mesleki deneyimleri ve görev yaptıkları bölgenin koşulları kapsamında incelemek amacıyla nitel araştırma desenlerinden olgu bilim deseni kullanılmıştır. Olgu bilim deseni farkında olunan ancak derinlemesine bir anlayışa sahip olunmayan olgulara odaklanmaktadır. Olgu bilim çalışmalarında belli bir olguya yönelik bireysel

algıların ya da bakış açılarının ortaya çıkarılması ve yorumlanması amaçlanmaktadır (Büyüköztürk, Çakmak Kılıç, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2015).

Çalışma Grubu

Çalışma grubunun seçiminde önce kolay ulaşılabilir durum örnekleme yoluyla 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Şırnak ilinin, Silopi ilçesinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlere ulaşılmıştır. Çalışma grubunu gönüllü olan 41 okul öncesi öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyeti kadın (f=) ve erkektir (f=). Öğretmenler 20-25 yaş (f=), 26-30 yaş (f=), 31-35 yaş (f=), 36-40 yaş (f=) ve 41-üstü yaş (f=) aralığındadır. Öğretmenler ön lisans (f=), lisans (f=) ve lisansüstü (f=) eğitimi almıştır. Öğretmenler 0-3 yıl (f=), 4-6 yıl (f=) ve 7-10 yıl (f=) arası mesleki deneyime sahiptir.

Veri Toplaması

Çalışma için veri toplamak için öncelikle araştırma konusuna yönelik alanyazın taranmış ve araştırmacılar tarafından görüşme formu oluşturulmuştur. Görüşme formunda ilkokula hazırbulunuşluğa yönelik 4 soruya yer verilmiştir. Veriler toplanmadan önce 10 okul öncesi öğretmeniyle pilot çalışma yapılmıştır. Uygulama sonrası öğretmenlerin benzer olduğunu belirttiği iki soru birleştirilerek soru sayısı azaltılmıştır. Böylelikle demografik özelliğe yönelik 4 soru ve ilkokula hazırbulunuşluğa yönelik 3 soru olmak üzere görüşme formunun son şekli verilmiştir. Son şekli verilmiş görüşme formu Silopi İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü izniyle okul öncesi öğretmenlerine uygulanmıştır. Görüşmeler esnasında, etik kurallar gereği okul öncesi öğretmenlerinin isimleri Ö1, Ö2, Ö3 şeklinde ifade edilmiştir.

Araştırmada aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

- 1.İlkokula hazırbulunuşluk nedir?
- 2.Çocuğun ilkokula hazır olması için hangi becerileri kazanmış olması gerekmektedir?
- 3.İlkokula hazırbulunuşluğa yönelik uyguladığımız etkinlikler nelerdir?

25

Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen veriler betimsel analiz ve içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Betimsel analiz tekniğinde veriler önceden belirlenen temalar veya görüşme soruları çerçevesinde sunulmaktadır. Katılımcıların konuya açıklık getirecek görüşlerini yansıtmak için doğrudan alıntılara yer verilmektedir (Büyüköztürk vd., 2015). Araştırma kapsamında görüşme soruları temel alınarak tema belirlenmiştir. Katılımcıların araştırma sorularına yönelik görüşleri içerik analizi tekniğiyle analiz edilerek alt temalar belirlenmiştir. İçerik analizi, elde edilen verilerin ilişkilendirilmesi, gruplandırılması ve yorumlanmasıdır (Büyüköztürk vd., 2015). Araştırma kapsamında veriler 4 araştırmacı tarafından incelenmiş ve benzer olan görüşler bir araya getirilerek alt temalar oluşturulmuştur. Belirlenen alt temaların güvenilirliğini tespit etmek amacıyla bir alan uzmanı daha verileri inceleyerek alt temalar belirlemiştir. Araştırmacıların ve alan uzmanının belirledikleri alt temalar arası tutarlılığı belirlemek amacıyla Miles ve Huberman'ın (1994) güvenilirlik formülü (Güvenirlik= Görüş Birliği/ (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı)) kullanılmıştır. Alt temalar arasında .82'lik tutarlılık olduğu belirlenmiştir. .70 ve üstü orana sahip alt temaların güvenilir kabul edildiği bu formül araştırmada belirlenen alt temaların güvenilir olduğunu ortaya koymaktadır. Belirlenen tema ile alt temalar tablolarda gösterilmiş ve frekansları (f) belirtilmiştir. Bununla birlikte katılımcıların görüşlerini özetleyen bazı cümleler doğrudan alıntılarla sunulmuştur.

Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde belirlenen temalar ve alt temalar frekans (f) ve yüzde (%) olarak ifade edilmiştir.

TEMA 1: İlkokula Hazırbulunuşluğun Tanımı

Araştırmada öğretmenlere yönlendirilen “İlkokula hazırbulunuşluk nedir?” sorusuna ilişkin öğretmen görüşleri bu başlık altında toplanmıştır. Bu temaya ilişkin alt temalar Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. İlkokula hazırbulunuşluğun tanımına yönelik bulgular

	f	%
İnce motor becerilerin hazır olması	10	27,77
Yeni ortama uyum sağlama	7	19,44
Akademik sürece hazır olma	6	16,66
Okuma-yazmaya hazır olma	5	13,88
Kurallara uyum sağlama	3	8,33
Duyuşsal olarak hazır olma (sabır, bekleme, saygı)	1	2,7

Öğretmenler ilkokula hazırbulunuşluğu; ince motor becerilerin hazır olması (f=10), yeni ortama uyum sağlama (f=7), akademik sürece hazır olma (f=6), okuma-yazmaya hazır olma (f=5), kurallara uyum sağlama (f=3) ve duyuşsal olarak hazır olma (sabır, bekleme, saygı) (f=1) olarak tanımlamaktadır. Konuya ilişkin bazı öğretmenlerin görüşleri şu şekildedir:

“Çocuğun okula, arkadaşlarına ve ortama uyum sağlaması. Temel bilgi ve kavramları öğrenmesi daha iyi olur.” (Ö1)

“Kalem tutabilmeleri, 1’den 20’ye kadar rakamları tanımaları birebir eşleştirme yapmaları şekilleri ve özellikleri bilmeleri eğik düz vb. çizgileri çizebilmeleri, soru sormaları, düşünmeleri, gözlem yapabilmeleri ilk sıralarda yer almaktadır.” (Ö2)

“İlkokul öncesinde çocukları okula ve okuma-yazmaya hazırladığımız süreç.” (Ö9)

“İlkokul öncesi gerekli olan eğitimidir.” (Ö12)

“Çocuklara okuma yazma öğrenmesi için temel becerilerin öğretilmesi. İlkokulda çocukların zorlanacağı çalışmaları biz okul öncesi eğitimde ön hazırlıklarını yapıyoruz.” (Ö25)

TEMA 2: İlkokula Hazırbulunuşluk İçin Kazanılması Gereken Beceriler

26

Araştırmada öğretmenlere yönlendirilen “Çocuğun ilkokula hazır olması için hangi becerileri kazanmış olması gerekmektedir?” sorusuna ilişkin öğretmen görüşleri bu başlık altında toplanmıştır. Bu temaya ilişkin alt temalar Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. İlkokula hazırbulunuşluk için kazanılması gereken becerilere yönelik bulgular

	f	%
İnce motor beceriler	19	52,77
Özbakım	10	27,77
Rakamları tanıma	6	16,66
Harfleri tanıma	6	16,66
Türkçeyi doğru kullanma	4	11,11
Dinleme ve kendini ifade etme	4	11,11
Sosyal yaşama uyum (Arkadaş edinme, kurallara uyma, kendini koruma vb.)	4	11,11
İletişim kurma	3	8,33
Kaba motor beceriler	3	8,33
Özgüven	2	5,55
Sorumluluk alma	2	5,55
Sesleri tanıma	2	5,55

Öğretmenler ilkokula hazırbulunuşluk için; ince motor beceriler (f=19), özbakım (f=10), rakamları tanıma (f=6), harfleri tanıma (f=6), Türkçeyi doğru kullanma (f=4), dinleme ve kendini ifade etme (f=4), Sosyal yaşama uyum (Arkadaş edinme, kurallara uyma, kendini koruma vb.) (f=4), iletişim kurma (f=3), kaba motor (f=3), özgüven (f=2), sorumluluk alma (f=2) ve sesleri tanıma (f=2) becerilerinin kazanılması gerektiğini belirtmektedir. Konuya ilişkin bazı öğretmenlerin görüşleri şu şekildedir:

“Tek başına tuvaletini yapabilmesi, kalem tutması, kurallara uyması çok önemli. Eğer bu becerileri kazanmazsa çocuk ilkokulda arkadaşlarından geride kalıyor. Sonra aşağılanmış hissediyor. Çocukların okuldan soğumasına bile neden oluyor.” (Ö16)

“Kalemi doğru tutma kendine güven kendini ifade etme küçük kas gelişimini yeterli olmalı.” (Ö17)

“Kendini iyi bir şekilde ifade etmesi gerekir tuvalet ihtiyacını kendisini halletmesi sosyalleşmesi.” (Ö26)

“Kalemi doğru tutması öğrenirse okuma yazmayı çabuk öğrenir. Bir de beklemeyi öğrenmeli.” (Ö29)

“El göz koordinasyonu sağlayabilmeli, kalem tuta bilmeli, kendini ifade edebilmeli vb.” (Ö34)

TEMA 3: İlkokula Hazırbulunuşluk İçin Uygulanan Etkinlikler

Araştırmada öğretmenlere yönlendirilen “İlkokula hazır bulunuşluğa yönelik uyguladığınız etkinlikler nelerdir?” sorusuna ilişkin öğretmen görüşleri bu başlık altında toplanmıştır. Bu temaya ilişkin alt temalar Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3. İlkokula hazırbulunuşluk için uygulanan etkinliklere yönelik bulgular

	f	%
Okuma-yazmaya hazırlık	13	36,11
Çizgi çalışması	11	30,55
Kavram öğretimi (sayı, renk, şekil vb.)	11	30,55
Kalem tutma çalışması	10	27,77
Harf öğretimi çalışmaları	6	16,66
Türkçe-dil etkinlikleri	5	13,88
Hamur yoğurma	5	13,88
Drama	4	11,11
Matematik	4	11,11
Boyama	2	5,55
Ses farkındalığı çalışması	2	5,55
Dinleme ve anlama çalışması	2	5,55
Kitap okuma	2	5,55
Dikkat algı ve el göz koordinasyonu	2	5,55

Öğretmenler ilkokula hazırbulunuşluk için; okuma-yazmaya hazırlık (f=13), çizgi çalışması (f=11), kavram öğretimi (sayı, renk, şekil vb.) (f=11), kalem tutma çalışması (f=10), harf öğretimi çalışmaları (f=6), Türkçe-dil etkinlikleri (f=5), hamur yoğurma (f=5), drama (f=4), matematik (f=4), boyama (f=2), ses farkındalığı çalışması (f=2), dinleme ve anlama çalışması (f=2), kitap okuma (f=2) ve dikkat algı ve el göz koordinasyonu (f=2) etkinliklerini uyguladıklarını belirtmişlerdir. Konuya ilişkin bazı öğretmenlerin görüşleri şu şekildedir:

Ö7’ye göre “Sayıları öğretmek renkleri öğretmek harfleri, kalem tutma becerileri.”

Ö11’e göre “Çizgi çalışmaları kitap çalışmaları sesler yaratıcı drama.”

Ö17’ye göre “Hamurla oynama okuma yazma etkinlikleri, Türkçe dil etkinlikleri, değerler eğitimi vb.”

Ö31’e göre “Çizgi çalışmaları makas çalışmaları ve el becerilerinin geliştiren yırtma yapıştırma çalışmaları vb.”

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Okul öncesi öğretmenlerinin ilkokula hazırbulunuşluk tanımına yönelik görüşleri incelediğinde okul öncesi öğretmenlerinin ilkokula hazırbulunuşluk için gereklilikleri kısmen bildiği ve ilkokula hazırbulunuşluğu tam olarak tanımlayamadığı belirlenmiştir. Bununla birlikte öğretmenlerin tanımının okul öncesi eğitimin ilkokuldaki akademik beceriler için hazırlık süreci olarak belirlenmesi öğretmenlerin ilkokula hazırbulunuşluğun boyutlarını ve kapsamını yeteri kadar bilmediğini düşündürmektedir. Katılımcıların öncelikli olarak akademik becerilere önem vermesinin temel nedeninin 0-3 yıl arası deneyime sahip olmasından yani mesleki deneyimin yetersiz olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. İlkokula hazırbulunuşluk sadece bilişsel olarak hazırlık değildir. Aynı

zamanda sosyal duygusal olarak hazır olma, özbakım becerilerini yardımsız karşılayabilme, kendini ifade edebilme ve iletişim kurabilmedir. Bu nedenle okul öncesi öğretmenlerinin ilkokula hazırbulunuşluk sürecini kapsamlı olarak bilmesi çocuğa sunulacak eğitimin niteliğinin artmasını sağlayacaktır. Öğretmenlerin bu yeterliliği kazanmasının mesleki deneyim kazanmasıyla paralel olduğunu düşündürmektedir. Benzer şekilde Erdoğan (2013) ilkokula hazırbulunuşluk için akademik becerilerin yeterli olmadığını bununla birlikte sosyal duygusal alanın ihmal edildiğini bu nedenle de çocukların ilkokul sürecinde zorlandığını belirtmektedir.

Okul öncesi öğretmenlerinin ilkokula hazırbulunuşluk için en çok ince motor becerileri öz bakım becerileri, rakamları tanıma ve harfleri tanıma becerilerini desteklediği belirlenmiştir. Okul öncesi öğretmenleri ilkokula hazırbulunuşluk için en az arkadaş edinme, kendini koruma, kurallara uyuma, ailesinden bir süre ayrı kalma gibi becerileri desteklediği belirlenmiştir. Okul öncesi öğretmenlerinin en çok akademik becerilere en az sosyal becerileri desteklediği sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte öğretmenlerin ilkokula hazırbulunuşluk için harfleri tanıması okul öncesi programı hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıklarını düşündürmektedir. Okul öncesi programında harf öğretimi yer almamaktadır. Harf öğretimi yaptığını belirten öğretmenlerin (%16,66) ön lisans mezunu olması öğretmenlerin mesleki bilgilerinin yeterli olmadığını ortaya koymaktadır. Unutkan Polat (2006) okul öncesi dönemde çocuklara harf öğretimi yapılmaması gerektiğini, ilkokulda gerekli becerilerin temelini oluşturulmasının daha doğru olacağını ifade etmiştir.

Okul öncesi öğretmenlerinin en az desteklediği beceriler arasında dil gelişimi becerilerinin de yer aldığı belirlenmiştir. Çocukların dil gelişimi yönünden dezavantajlı olduğu Silopi bölgesinde öncelikli olarak Türkçe'yi doğru konuşabilme, dinleme, anlama ve kendini ifade etme gibi becerilerin desteklenmesi önemli görülmektedir. Bu bağlamda incelendiğinde okul öncesi öğretmenlerinin görev yaptıkları bölgenin dezavantaj durumunu tespit etme ya da tespit ettiği dezavantaj durumlarına çözüm sunma konusunda yetersiz kaldığını düşündürmektedir. Çocuğun dil gelişimi yönünden desteklenmeden ilkokula başlaması eğitim sürecinin ve sosyal yaşantısının olumsuz etkilenmesine neden olabilmektedir. Benzer şekilde Tanış (2014) çocukların arkadaş edinme, kendini koruma, kurallara uyma, iletişim kurma, kendini ifade etme gibi sosyal duygusal ve dil becerilerinin yeteri kadar kazanılmamış olmasının ilkokula uyum sürecinin zorlaşmasına neden olabileceğini belirtmektedir. Bu bulgu araştırma bulgusunu destekler niteliktedir.

28

Okul öncesi öğretmenlerinin ilkokula hazır bulunuşluk için en çok okuma yazmaya hazırlık etkinliği, çizgi çalışması, kavram öğretimi (sayı, renk, şekil vb.), kalem tutma çalışması gibi akademik becerilere yönelik etkinliklere yer verdiği belirlenmiştir. Okul öncesi öğretmenleri ilkokula hazırbulunuşluk için en az dinleme-anlama çalışması, kitap okuma, dikkat algı çalışması, el-göz koordinasyonu çalışması gibi temel becerilere yer vermiştir. Bu durum okul öncesi öğretmenlerinin çocukların gelişimini bütün olarak ele almadığını sadece bilişsel gelişim alanına destek verdiğini düşündürmektedir. Senemoğlu (2012) gelişimin bir bütün olduğunu, bilişsel gelişim alanı kadar diğer gelişim alanlarının da ilkokula hazırlık için önemli olduğunu belirtmiştir. Okul öncesi öğretmenlerinin daha çok bilişsel becerilere yer vermesi ilkokula hazırlık çalışmaları konusunda yeterli bilgiye sahip olmadıklarını düşündürmektedir.

Sonuç olarak okul öncesi öğretmenlerinin ilkokula hazırbulunuşluğun öneminin farkında olduğu belirlenmiştir. Öğretmenlerinin ilkokula hazırbulunuşluk için uyguladığı etkinliklerin çoğunlukla akademik başarıya yönelik olması öğretmenlerin ilkokula hazırbulunuşluğun kapsamı konusunda yeterli bilgiye sahip olmadığını düşündürmektedir. Bununla birlikte katılımcıların %80,55'inin 0-3 yıl arası deneyime sahip olması ve 63,88'inin ön lisans mezunu olması katılımcıların mesleki deneyim ve bilgi yönünden donanımlı olmadığını, bu nedenle de çocukları ilkokula hazırlama sürecinde yetersiz kalmasına neden olduğunu ortaya koymaktadır. Bu bilgiler doğrultusunda öneriler aşağıdaki gibi sıralanmıştır.

- Öğretmenlere ilkokula hazırbulunuşluğa yönelik hizmet içi eğitim verilebilir.
- Okul öncesi öğretmenleri ve sınıf öğretmenleri bilgi paylaşımında bulunabilir.
- Lisans eğitimi sürecinde öğretmen adaylarına ilkokula hazırbulunuşluk için kapsamlı eğitim verilebilir.

- Okul Öncesi Eğitim Programı Etkinlik Kitabına tüm gelişim alanlarını kapsayan ilkokula hazırbulunuşluk etkinlik örneklerin eklenebilir.

Kaynakça

- Büyüköztürk, Ş., Çakmak Kılıç, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş.,& Demirel, F. (2015). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (19. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Canbulat Kutluca A. N. ve Yıldızbaş, F. (2014). Okul öncesi ve sınıf öğretmenlerinin 60-72 aylık çocukların okula hazır bulunuşluklarına ilişkin görüşleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 34-50.
- Dinç, B. (2013). Okul öncesi eğitimden ilköğretime geçiş ve okul olgunluğu. F. Alisinanoğlu (Ed.), *İlköğretime hazırlık ve ilköğretim programları* içinde (ss. 90-116). Ankara: Pegem Akademi.
- Erbay, E. (2008). *Okul öncesi eğitim alan ve almayan ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin sosyal becerilere sahip olma düzeyleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Erdoğan, T. (2013). Okul öncesi dönemde okuma yazmaya hazırlık. T. Erdoğan (Ed.), *İlkokula (ilköğretime) hazırlık ve ilkokul (ilköğretim) programları* içinde (ss.109-131). Ankara: Eğiten Kitap.
- Erkan, S. ve Kırca, A. (2010). Okul öncesi eğitimin ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin okula hazır bulunuşluklarına etkisinin incelenmesi. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38, 94-106.
- Güler, T. (2012). Okul öncesi eğitimden ilköğretime geçiş. İ. H. Diken (Ed.), *Erken çocukluk eğitimi* içinde (s.460-478). Ankara: Pegem Akademi.
- Kahramanoğlu, R., Tiryaki, E. N. ve Canpolat, M. (2015). İlkokula yeni başlayan 60-66 ay grubu öğrencilerin okula hazır oluşturları üzerine inceleme. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23(3), 1065-1080.
- Koçyiğit, S. (2009). *İlköğretim birinci sınıf öğretmenlerinin ve ebeveynlerin görüşleri ışığında okula hazır bulunuşluk olgusu ve okul öncesi eğitime ilişkin sonuçları*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Oktay, A. (2000). *Yaşamın sihirli yılları*. İstanbul: Epsilon Yayıncılık.
- Senemoğlu, N. (2012). *Gelişim, öğrenme ve öğretim* (21. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Unutkan Polat, Ö. (2003). *İlköğretime hazır oluş ölçeğinin geliştirilmesi ve standardizasyonu*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Unutkan Polat, Ö. (2006). *Okul öncesinde ilköğretime hazırlık*. İstanbul: Morpa Yayınları.
- Ural, O., & Ramazan, O. (2007). Türkiye’de okul eğitimin dünü ve bugünü S. Özdemir, H. Bacanlı ve M. Sözer (Ed.), *Türkiye’de okul öncesi eğitim ve ilköğretim sistemi temel sorunlar ve çözüm önerileri* içinde (s. 11-61). Ankara: Türk Eğitim Derneği Yayınları.
- Ülkü, B.Ü. (2007). *Anasınıfı ve ilköğretim 1. Sınıfa devam eden çocukların velileri ve öğretmenlerinin çocukların okul olgunluğu hakkındaki görüşlerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Yapıcı, M. (2004). İlköğretim I. sınıfa başlayan öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 1(1), 3-4.
- Yoleri, S. ve Tanış, H. M. (2014). İlkokul birinci sınıf öğrencilerinin okula uyum düzeylerini etkileyen değişkenlerin incelenmesi. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(2), 130-141.

Extended Abstract

Introduction

The education they receive and the experiences they gain during the pre-school period affect children later in their lives. This means that the educational foundation that a child receives in pre-school or in their family vastly influences their readiness for primary school (Koçyiğit, 2009; UnutkanPolat, 2006). Starting school is one of the milestones in a child's life. Primary education is the first place where children receive a systematic education with new people other than their homes. (Güler, 2012). The children have to obey the rules, follow the instructions of a teacher, and learn academically relevant information (e.g. math, reading and writing, etc.) for the first time in a systematically way (Erkan and Kırca, 2010). Therefore, the primary education period is a time where children learn basic skills that they will utilize for the rest of their lives (UnutkanPolat, 2006). Children have to be given support during the pre-school period to increase readiness for primary education. School readiness is not about learning math or learning to properly draw lines, but it is the whole of systematic training a child undergoes that will improve all areas of development in a child (UnutkanPolat, 2003). The primary duty on this task falls on the

shoulders of the pre-school teachers. Pre-school teachers must make sure the children acquire the enabling skills for the basic skills that they will need in primary school, such as focusing one's attention, listening, comprehension, holding a pen, communicating, taking on responsibilities, self-care habits, etc. (Erdoğan, 2013). Therefore, it is crucial for teachers to know which skills they should encourage so that the children can acquire the necessary skills for primary school and to be aware of how to teach them in which type of activities (Ural & Ramazan, 2007; Yapıcı, 2004). The purpose of this study is to analyze the perceptions of pre-school teachers on what skills they think are necessary for school readiness and which type of activities should be held to develop such skills.

The results of this study are important in terms of guiding preschool teachers working in disadvantaged regions. However, it is also important to encourage researchers to conduct new research on disadvantaged children in the field of language development.

In this research, the answer to the following question was sought.

1. What is the level of eligibility of preschool teachers working in disadvantaged regions in their literature on primary school readiness?

Method

The study group of this research consists of 36 pre-school teachers employed in the 2018-2019 school year in Silopi, Şırnak, Turkey. Interviews were used to collect data for the study. In the interview form, 4 questions about demographic characteristics and 4 questions about primary school readiness were included.

In the research, the following questions were sought.

1. What is primary school readiness?
2. What skills should the child have acquired to be ready for primary school?
3. What are the activities you have applied to readiness for primary school?

Within the scope of the research, the data were analyzed by 4 researchers and the similar opinions were gathered together to form codes. In order to determine the reliability of the identified codes, a researcher independent field expert examined the data and identified the codes. In order to determine the inter-code consistency between researchers and field experts, the reliability formula (Reliability = Consensus / (Consensus + Disagreement) of Miles and Huberman (1994) was used. Consistency of .82 between sub-themes was determined. A ratio of .70 and above in the reliability formula indicates that the codes are reliable. The data were analyzed with descriptive analysis technique and content analysis technique.

Results, Discussion, and Conclusion

When the opinions of pre-school teachers on school readiness were analyzed, it was found that they are only partly knowledgeable about the necessities for school readiness and that they cannot entirely define the term. The study discovered that the teachers care the most about fine motor skills, self-care habits, recognizing numbers and letters when readying the children for primary school, whereas they care the least about teaching how to make friends, protect oneself, obey the rules, be self-sufficient enough to be able to temporarily stay alone without one's parents, acquire hand-eye coordination. It was concluded that the teachers focus mainly on academic skills and while not considering social skills as important. Moreover, the fact that pre-school teachers teach children how to recognize letters leads us to believe that they do not have sufficient information or knowledge about the pre-school education program. Teaching about letters is not a part of the pre-school education syllabus. It was observed that the teachers design and perform such activities as reading and writing preparatory exercises, drawing lines, learning concepts (numbers, colors, shapes, etc.), holding pens to accommodate academic skills. On the other hand, listening-comprehension exercises, reading, attention-perception activities, hand-eye movement practices were mostly disregarded. This shows that overall, the teachers focus on improving the children's cognitive skills instead of addressing all areas of development.

In light of this information, the recommended solutions are listed below:

- Pre-school teachers can receive in-service training in school readiness.
- Information sharing sessions can be held among pre-school and primary school teachers.
- The BA programs on pre-school education in universities can offer in-depth training on school readiness.
- Preschool Education Program Activity Book can include examples of primary school readiness activities covering all areas of development.